

Motions svar

Proposition 4

SFS

Reglering av SFS samarbeten

SFS – Sveriges förenade studentkårer är en viktig organisation för studenter i Sverige. Genom påverkansarbete för Sveriges studenter så bidrar SFS till att skapa en bättre situation för Sveriges studenter.

I åsiktsdokumentet under 1.2 utgångspunkt för påverkansarbetet regleras delvis vilka samarbeten som SFS får ha. Där skriver man idag att de som SFS samarbetar med ska dela SFS värderingar. Trots detta har SFS tidigare under ett politiskt mingel bjudit in Sverigedemokraterna och därigenom gett dem en plattform och möjlighet att synas. Vi anser med anledning av detta att det behöver förtydligas ytterligare vilka SFS får samarbeta med.

SUS anser därför att det bör läggas till i samma stycke att SFS inte ska ge plattform till partier eller organisationer som bygger på nationalistisk och främlingsfientlig grund. Vi väljer uttrycket att ge plattform till eftersom vi anser att det är viktigt att SFS även framåt ska ha möjlighet att bedriva påverkan mot alla partier och organisationer, vi kan dock se att det finns en skillnad mellan detta och att ge dem en plattform på SFS evenemang.

Det finns organisationer som SUS anser att SFS inte ska ge en plattform till och därmed inte bjuda in till möten, debatter eller seminarier. Att ge en plattform till partier och organisationer som bygger på nationalistisk eller främlingsfientliga grund anser vi skulle riskera att studenter inte känner sig välkomna i SFS:s verksamhet. Sådana partier och organisationer går helt på tvärs mot den tolerans och öppenhet som bör vara vägledande för studentrörelsen och för hela högskolesektorn. SUS anser att SFS bör reglera i åsiktsdokumentet att SFS inte ska ge en plattform till organisationer eller partier som bygger på nationalistisk eller främlingsfientlig grund.

Förslag

att i proposition 4 åsiktsdokumentet under 1.2 utgångspunkt för påverkansarbetet lägga till ”att SFS inte ska ge plattform till partier eller organisationer som bygger på nationalistisk eller främlingsfientlig grund”.

Motionär

Stockholms universitets studentkår

Styrelsens motionssvar

Styrelsen anser att skrivelsen som föreslås ryms inom nuvarande formulering och att en utökad skrivelse inte förändrar SFS position eller arbetssätt. Styrelsen önskar även kommentera på det mingel som används som exempel. Dels var det ett evenemang som genomfördes med en annan part och dels var det inför riksdagsvalet vilket föranledde att samtliga riksdagspartier bjöds in. Utifrån den diskussion som ledde fram till skrivelsen i principprogrammet hade denna typ av exempel använts, det var inte ett lättvindigt beslut men olika faktorer ledde fram till att Sverigedemokraterna tillfrågades att delta.

Det är däremot inget som sker när SFS själva står värd för evenemang enligt gällande skrivelse i principprogram.

Styrelsen rekommenderar därför fullmaktige att **avslå** motionen.

Nomenklatur

I åsiktsprogrammet används det vid flera tillfällen termer som har mer än en innebörd, utan att förklara vilken innebörd som avses. Vissa termer behöver också ytterligare introduktion, då det löpande genom texten antas att läsaren förstår innebörden.

Exempel på sådana är:

- trygghetssystem
- akademien
- institutioner
- kunskapssamhälle

Genom att lägga till en nomenklatur i första kapitlet, där författarens tolkning av begreppet definieras, görs åsiktsprogrammet tydligare.

Förslag

Att i SFS åsiktsprogram kapitel 1. Inledning lägga till underrubrik 1.1 Definitioner.

Att uppdraga SFS styrelse att tydliggöra sina definitioner av de tolkningsbara begrepp som används i åsiktsprogrammet. Detta skall göras genom kortfattade beskrivningar av nämnda begrepp och införa dessa under 1.1 Definitioner.

Att konsekvensändra numrering på kapitel.

Motionär

Blekinge Studentkår, Dalarnas Studentkår, Gotlands Studentkår Rindi, Halmstad studentkår, Kristianstads Studentkår, Studentkåren i Skövde, Studentkåren i Sundsvall, Studentkåren i Östersund och Studentkåren vid Högskolan Väst.

Styrelsens motionssvar

Styrelsen instämmer med motionärerna och tar tacksamt emot förslag på vad SFS kan göra för att vara en mer inkluderande organisation. Vid revidering av åsiktsprogrammet har styrelsen beslutat att definiera viktiga begrepp i löpande text. Styrelsen anser att löpande förklaring är mer fördelaktigt och ser en risk med att en definitionslista gör åsiktsprogrammet för omfattande. En annan risk styrelsen identifierat är hur ofta/sällan åsiktsprogrammet revideras där styrelsen anser att införande av nomenklatur begränsar och att det är viktigt att kunna uppdatera mer löpande när behov uppkommer.

Vidare vill styrelsen belysa den problematik som uppstår av att definiera vissa tolkningsbara begrepp. Motionärerna lyfter exemplet institutioner, ett begrepp som flera definierar på olika sätt. I en sådan situation funderar styrelsen vilken ställning SFS ska ta. Att definiera begrepp såsom institutioner kan riskera att andra exkluderas, eller skapar större förvirring bland medlemskårerna och därför anser styrelsen att det är bättre att inte definiera somliga begrepp. Med detta sagt ser styrelsen positivt till andemeningen av motionen och har därför initierat en diskussion att titta vidare på

detta och hitta en alternativ lösning, förutsatt att åsiktsprogrammet antas av fullmäktige.

Styrelsen rekommenderar därför fullmäktige att **avslå** motionen.

Motion om uppdragsutbildning

Uppdragsutbildning vid svenska lärosäten utgör idag en viktig möjlighet för arbetsgivare att på ett högkvalitativt och konkurrenskraftigt sätt vidareutbilda sin personal.

Samtidigt kvarstår alltjämt oklarheter kring studentkårernas möjlighet till delaktighet i beslutsprocesser kring uppdragsutbildning, riktlinjer för samläsning med studenter, och studentinflytande för deltagare vid uppdragsutbildning. I takt med att efterfrågan av uppdragsutbildning ökar finns det ännu tydligare anledning för SFS att tydligare ta ställning i frågan om uppdragsutbildning.

SFSFUM har vid ett flertal tillfällen diskuterat frågan om uppdragsutbildning, och ett uppdrag till styrelsen från SFSFUM 2022 resulterade i publiceringen av: Uppdragsutbildning och studentkårerna - Översikt av uppdragsutbildning och rekommendationer, nedan "översikten". Vi ser positivt på publiceringen av översikten och det kunskapsbyggande som översikten kan bidra till. Vi beklagar samtidigt styrelsens restriktiva hållning i Proposition 4, där styrelsen kort konstaterar dels uppdragsutbildningens roll i samverkansuppdraget, dels gällande rätt inom området, här finns ytterligare möjligheter för SFS att opinionsutveckla inom området uppdragsutbildning.

Vi delar styrelsens ambition, som beskrivs i förorden, att inte riskera att påverka det arbete som medlemskårerna utför lokalt vid sina lärosäten, denna hållning utgör dock inget hinder mot att SFS tydligare tar ställning i frågan på ett sätt där enskilda medlemskårens möjligheter till lokalt arbete respekteras samtidigt som SFS fortsatt driver frågan aktivt.

Vi ser i stället ett behov av ett tydligare ställningstagande, där SFS tydligt verkar för att lärosätena uppfyller de krav som redan ställs inom ramen för gällande reglering av uppdragsutbildning, och tydligt verkar för att studentkårerna ska få större möjligheter att de facto delta i de processer som sker på lärosäten kopplat till uppdragsutbildning. Som översikten beskriver är det troligt att efterfrågan på uppdragsutbildning kommer att öka, det är därför viktigt att SFS fortsätter utveckla sina åsikter inom området.

Förslag

SFS åsiktsprogram 2.5 Styrning av akademins omfattning och utbud lägga till underrubrik och följande text: Uppdragsutbildning "Uppdragsutbildning utgör en betydelsefull del av lärosätenas uppdrag att samverka med det omgivande samhället och bidrar till kompetensutveckling med hög kvalitet. Studentkårerna har rätt att utöva inflytande över beslut som gäller uppdragsutbildning, vilket framgår av 1 kap. 4 a § Högskolelagen. Studentkårerna ska därför ges möjlighet att delta i beredning och beslut av de avtal som lärosätet sluter med beställare av uppdragsutbildning.

I de fall studentkårer åtar sig ett studiebevakningsuppdrag kopplat till deltagare i uppdragsutbildning ska studentkåren ersättas som en del av studentkårens arbete inom ramen för lärosätets kvalitetssäkringsuppdrag. Studentkåren ska alltid ges möjlighet att representera deltagare som deltar i samundervisning.

Studentkårens rätt till insyn i inriktningen och omfattningen av uppdragsutbildningen vid lärosätet ska säkerställas. Uppdragsutbildningen ska aldrig ha negativ påverkan på den ordinarie utbildningen.”

Motionär

Försvårshögskolans studentkår, Studentkåren för utbildningsvetenskap och Filosofisk fakultet vid Linköpings universitet och Teknologkåren vid Lunds Tekniska Högskola.

Styrelsens motionssvar

Styrelsen bedömer att motionärernas förslag är väl avvägt och följer övriga ställningstaganden som SFS har gällande studentinflytande.

Styrelsen rekommenderar därför fullmaktige att **bifalla** motionen.

Tilllägg av arbetsområde

SFS åsiktsprogram lyfter studenternas arbetsmiljö kopplat till den psykiska ohälsan. Det saknar dock aspekten kring trygghet och säkerhet gällande arbetsmiljö för att kunna motverka den psykiska ohälsan. Vi yrkar därför på att denna aspekten bör tas i beaktning i åsiktsprogrammet.

Förslag

Att i första stycket i 2.8 Arbetsmiljö och psykisk ohälsa: ”Det är av stor vikt att lärosätena undersöker och arbetar med orsakerna bakom studenters psykiska ohälsa för att kunna åtgärda och förebygga dem. För att kunna förebygga psykisk ohälsa anser SFS att staten och dess myndigheter ska tillse att lärosätena utreder, utvärderar och för statistik över studenternas hälsosituation och orsakerna till studenternas psykiska ohälsa” lägga till sista meningen: ”Det är av stor vikt att lärosätena undersöker och arbetar med orsakerna bakom studenters psykiska ohälsa för att kunna åtgärda och förebygga dem. För att kunna förebygga psykisk ohälsa anser SFS att staten och dess myndigheter ska tillse att lärosätena utreder, utvärderar och för statistik över studenternas hälsosituation och orsakerna till studenternas psykiska ohälsa. För en god psykisk hälsa krävs en trygg och säker arbetsmiljö.”

Motionär

Blekinge Studentkår, Dalarnas Studentkår, Gotlands Studentkår Rindi, Halmstad studentkår, Kristianstads Studentkår, Studentkåren i Skövde, Studentkåren i Sundsvall, Studentkåren i Östersund och Studentkåren vid Högskolan Väst.

Styrelsens motionssvar

Styrelsen anser att motionärernas förslag om att lägga till sista meningen i första stycket i 2.8 Arbetsmiljö och psykisk ohälsa inte ändrar andemeningen och enbart är ett positivt förtydligande på att arbetsmiljö påverkar den psykiska hälsan.

Styrelsen rekommenderar därför fullmäktige att **bifalla** motionen.

Internationalisering och förtroendevalda

Mångfald och former för engagemang är två viktiga aspekter som bör tas i beaktning när man talar om internationalisering och de hinder som förtroendevalda kan tänkas stöta på. Vissa studentkårer har stött på liknande problem i form av avslag på uppehållstillstånd för de förtroendevalda de ansökt om uppehållstillstånd för, där Migrationsverket anser att den förtroendevalda varken är student eller anställd. Detta leder till problem eftersom det försvårar ett optimalt arbete på studentkåren samt hämmar engagemang.

Förslag

Vi föreslår att i SFS åsiktsprogram 2.9 Internationalisering ersätta meningen ”Det är därför viktigt att nationella regelverk utvecklas för att främja mobilitet för studenter, akademisk personal och annan personal.” till ”Det är därför viktigt att nationella regelverk utvecklas för att främja mobilitet för studenter, akademisk personal, annan personal, samt arvoderade.”

Vi föreslår att i SFS åsiktsprogram 2.9 Internationalisering ersätta den tredje paragrafen ”Det måste även finnas förutsättningar för internationella studenter på alla utbildningsnivåer inom akademin att stanna kvar i Sverige efter avslutade studier eftersom det är nödvändigt för samhällets utveckling och kompetensförsörjning. Processer för uppehållstillstånd både före och efter studier ska fungera sömlöst och rättssäkert. Upphållstillstånd får inte vara den begränsande faktorn för att kunna studera vid ett svenskt lärosäte.” till ”Det måste även finnas förutsättningar för internationella studenter på alla utbildningsnivåer inom akademin att stanna kvar i Sverige i anslutning till pausade eller slutförda studier eftersom det är nödvändigt för samhällets utveckling och kompetensförsörjning. Processer för uppehållstillstånd både före, under och efter studier ska fungera sömlöst och rättssäkert. Upphållstillstånd får inte vara den begränsande faktorn för att kunna studera vid ett svenskt lärosäte eller åta sig ett förtroendeuppdrag vid tillhörande studentkår.”

Motionär

Jönköpings Studentkår

Styrelsens motionssvar

Styrelsen delar motionärens syn på att mångfald och former för engagemang är två viktiga aspekter inom internationalisering. Första stycket i SFS åsiktsprogram 2.9 Internationalisering handlar om mobilitet. Styrelsen anser att tillägget som motionären önskar inte svarar mot den problematik som lyfts i bakgrunden. Givetvis ska även internationella studenter ha möjlighet att ta sig an ett förtroendeuppdrag inom studentrörelsen och styrelsen instämmer i att uppehållstillstånd inte ska vara ett hinder för att göra så. Generellt ställer sig styrelsen bakom intentionen till motionen men anser att åsikterna bör formuleras annorlunda för att även få med alla möjligheter som finns

när det gäller studentengagemang. Därav har styrelsen valt att lägga fram ett jämningsyrkande.

Avseende den första skrivelsen om att lägga till ”samt arvoderade” är styrelsen tveksam till dess placering och upplever inte att bakgrundstexten och att-satsen överensstämmer till fullo. Med förslaget kan det tolkas som att det är mobiliteten mellan arvoderade som ska främjas, det vill säga att den som är studentkårsengagerad i Sverige ska kunna ha utbyte med en studentkår utanför Sverige, något som styrelsen motsätter sig. Det här innebär inte att styrelsen är emot att studenter engagerade i svensk studentkår engagerar sig i internationella organisationer. Nationella regelverk som hindrar mobilitet är något SFS aktivt arbetar med, likaså på europeisk nivå.

Styrelsen rekommenderar därför fullmäktige att **avslå** motionen till förmån för styrelsens jämningsyrkande: Engagerad i det breda studentlivet.

Förenkla processen för studentkårer att tillsätta avgiftsskyldiga studenter på heltidsarvoderade uppdrag del 2

Internationalisering har blivit ett allt viktigare och givet arbete för studentkårer och deras verksamhet. Ett viktigt steg i detta arbete är att inkludera internationella studenter på arvoderade uppdrag inom kåren. Det har dock visat sig vara allt annat än oproblematiskt att tillsätta avgiftsskyldiga studenter på dessa uppdrag på grund av deras uppehållstillstånd och i vissa fall har det resulterat i risk för utvisning.

Som systemet ser ut idag kan en student med uppehållstillstånd för studier arbeta hur mycket de vill, förutsatt att de fortfarande studerar på heltid. En student som kliver på ett heltidsarvoderat uppdrag och inte vill studera kan ansöka om ett arbetstillstånd. Tidigare låg minimikravet på lön för ett arbetstillstånd på 13 000 kr/månad före skatt, men i och med Tidöavtalet och den pågående utredningen om en behovsprövad arbetskraftsinvandring kan minimikravet komma att höjas till en lönenivå motsvarande medianlönen (Omkring 30 000–32 000 kr/månad innan skatt). Den typen av lönenivå kommer många studentkårer, om ens någon, ha svårt att nå upp till vilket innebär att en avgiftsskyldig student inte längre kommer att kunna ansöka om arbetstillstånd för arvoderade uppdrag inom kåren. Blir det ändå så att en student får beviljat arbetstillstånd kommer den efter slutfört uppdrag inte kunna söka om uppehållstillstånd för studier igen. För att kunna göra det måste studenten först resa ut ur Sverige, ansöka om uppehållstillstånd och invänta svar innan den kan återvända till sina studier i Sverige.

Det här är problem som allt fler studentkårer börjar bli varse om, och fler lär bli varse om i och med att internationaliseringsarbetet fortgår, vilket gör det desto viktigare att börja åtgärda problemen i tid. I enlighet med SFS organisatoriska fokusfråga Engagemangets vikt och värde ser vi det som både en viktig och relevant fråga för SFS att arbeta med.

Förslag

att

i SFS åsiktsprogram 2.9 Internationalisering ändra från:

Det måste även finnas förutsättningar för internationella studenter på alla utbildningsnivåer inom akademien att stanna kvar i Sverige efter avslutade studier eftersom det är nödvändigt för samhällets utveckling och kompetensförsörjning. Processer för uppehållstillstånd både före och efter studier ska fungera sömlöst och rättssäkert. Upphållstillstånd får inte vara den begränsande faktorn för att kunna studera vid ett svenskt lärosäte.

Till: Det måste även finnas förutsättningar för internationella studenter på alla utbildningsnivåer inom akademien att stanna kvar i Sverige efter avslutade studier eftersom det är nödvändigt för samhällets utveckling och kompetensförsörjning. Dessutom måste det skapas förutsättningar för avgiftsskyldiga studenter att engagera

sig i studentkårers heltidsarvoderade uppdrag utan att tillsättningen äventyrar studentens studietid. Processer för uppehållstillstånd både före, under och efter studier ska fungera sömlöst och rättssäkert. Upphållstillstånd får inte vara den begränsande faktorn för att kunna studera vid ett svenskt lärosäte.

Motionär

Teknologkåren vid Lunds Tekniska Högskola och Uppsala teknolog- och naturvetarkår

Styrelsens motionssvar

Styrelsen delar motionärernas syn på att inkluderingen av internationella studenter är ett viktigt arbete som sker inom lärosätena, men även inom kårerna i sig. Styrelsen ser att internationella studenter ska få samma möjlighet att engagera sig i studentrörelsen. Det gäller både avgiftsskyldiga studenter och icke avgiftsskyldiga studenter. Däremot finns det fler möjligheter för internationella studenter att engagera sig inom studentlivet än att enbart vara heltidsarvoderade inom studentkåren, något styrelsen känner saknas i motionen. Med det har styrelsen valt att lägga fram ett jämningsyrkande.

Styrelsen rekommenderar därför fullmaktige att **avslå** motionen till förmån för styrelsens jämningsyrkande: Engagerad i det breda studentlivet.

Styrelsens jämkningsyrkande: Engagerad i det breda studentlivet

Styrelsen lägger fram ett jämkningsyrkande till Jönköpings Studentkår motion Internationalisering och förtroendevalda och motionen Förenkla processen för studentkårer att tillsätta avgiftsskyldiga studenter på heltidsarvoderade uppdrag del 2 från Teknologkåren vid Lunds Tekniska Högskola och Uppsala teknolog- och naturvetarkår.

Utifrån de två inkomna motionerna har styrelsen diskuterat om skrivelsen på något vis begränsar vilken typ av engagemang som avses. SFS är av åsikt att studentfackligt engagemang även utanför en studentkår ska inkluderas, något som styrelsen vill värna vid ett eventuellt tillägg med fokus på internationella studenter. Studentfackligt engagemang utanför studentkårsverksamhet kan till exempel vara att engagera sig i en nation eller fackförbund. Styrelsen väljer därför ordvalet ”det breda studentlivet” för att inkludera helheten och inte missa någon aspekt.

Det nya stycket blir: ”Det måste även finnas förutsättningar för internationella studenter på alla utbildningsnivåer inom akademien att stanna kvar i Sverige efter avslutade studier eftersom det är nödvändigt för samhällets utveckling och kompetensförsörjning. Processer för uppehållstillstånd både före och efter studier ska fungera sömlöst och rättssäkert. Upphållstillstånd får inte vara den begränsande faktorn för att kunna studera vid ett svenskt lärosäte, **eller vara engagerad i det breda studentlivet.**”

Förslag

Att i slutet av stycket, efter ”svenskt lärosäte” lägga till ” , eller vara engagerad i det breda studentlivet”.

Motionär

SFS styrelse

Förtydligande i formulering gällande studieplatser

I proposition 4 föreslår SFS styrelse ”att i SFS åsiktsprogram 3.7 Lärandemiljöer underrubrik Social och organisatorisk arbetsmiljö sista stycket lägga till: ”En god studiemiljö och studieplats är en garant för att genomföra den högre utbildningen.””. Vi är positiva till tanken bakom förslaget, men vill ändra formuleringen för att tydliggöra avsikten. Vi menar att ordet ”garant” inte är språkligt korrekt i sammanhanget samt att en god studiemiljö och studieplats inte ensamt garanterar möjligheten att genomföra utbildningen. Däremot är det en av flera viktiga förutsättningar för genomförandet. Därför föreslår vi att byta ut ordet ”garant” mot ”grundläggande förutsättning”.

Förslag

att i SFS åsiktsprogram 3.7 Lärandemiljöer underrubrik Social och organisatorisk arbetsmiljö sista stycket lägga till: ”En god studiemiljö och studieplats är en grundläggande förutsättning för att genomföra den högre utbildningen.”

Motionär

Corpus Medicum, Humanistiska och teologiska studentkåren vid Lunds universitet, Lunds Naturvetarkår, Samhällsvetarkåren vid Lunds universitet och Teknologkåren vid Lunds Tekniska Högskola.

Styrelsens motionssvar

Styrelsen instämmer med motionärerna och har för avsikt att föreslå ändring. Styrelsen avser göra en förändring som går i linje med vad motionärerna önskar se. Dock vill styrelsen få med vissa synpunkter även från ytterligare en motionär varpå styrelsen valt att lägga fram ett jämkningsyrkande.

Styrelsen rekommenderar därför fullmaktige att **avslå** motionen till förmån för styrelsens jämkningsyrkande: Studieplats.

Åsiktsprogram Nationell standard för studieplatser

På SFSFUM2022 röstade fullmäktige igenom en motion om nationell standard för studieplatser. Styrelsen fick i uppdrag att uppdatera åsiktsprogrammet med en definition av en god studieplats. Inför SFSFUM2023 har styrelsen uttryckt att det är omöjligt att formulera en definition eftersom utbildningarna varierar. Göta studentkår har full förståelse för att uppgiften är för komplex och att en god studieplats inte går att definiera.

Styrelsen föreslår följande formulering i åsiktsprogrammet ”En god studiemiljö och studieplats är en garant för att genomföra den högre utbildningen.” I grunden anser Göta studentkår att formuleringen är god, den är dock för vag och behöver därför utvecklas. Studieplatser är en viktig fråga för de flesta studenterna och vi anser därför att det finns behov av en mer utförlig formulering.

Förslag

att ändra styrelsens förslag från ”att i SFS åsiktsprogram 3.7 Lärandemiljöer underrubrik Social och organisatorisk arbetsmiljö sista stycket lägga till: ’En god studiemiljö och studieplats är en garant för att genomföra den högre utbildningen.’”, till att i SFS åsiktsprogram 3.7 Lärandemiljöer underrubrik Social och organisatorisk arbetsmiljö sista stycket lägga till: ”En god studiemiljö och studieplats är en förutsättning för att genomföra högre utbildning. För uppnå lärandemålen krävs därför studieplatser av god kvalitet. Studieplatserna ska vara väl utformade utefter studenternas behov och utbildningens innehåll. Vidare ska mängden studieplatser anpassas efter antal studenter på respektive campus. Detta för att säkerställa att samtliga studenter har en trygg studiemiljö under hela studietiden.”

Motionär

Göta Studentkår

Styrelsens motionssvar

Styrelsen ställer sig bakom andemeningen i förslaget och ser positivt på möjligheten att lyfta in vissa delar som går i linje med vad motionären önskar. Dock vill styrelsen inkludera vissa synpunkter även från en annan motion som rör SFS åsiktsprogram Lärandemiljöer underrubrik Social och organisatorisk arbetsmiljö sista stycket. Med denna bakgrund har styrelsen valt att lägga fram ett jämningsyrkande.

Styrelsen rekommenderar därför fullmäktige att **avslå** motionen till förmån för styrelsens jämningsyrkande: Studieplats.

Styrelsens jämningsyrkande: Studieplats

Styrelsen lägger fram ett jämningsyrkande till motionärerna Corpus Medicum, Humanistiska och teologiska studentkåren vid Lunds universitet, Lunds Naturvetarkår, Samhällsvetarkåren vid Lunds universitet och Teknologkåren vid Lunds Tekniska Högskola motion Förtydligande i formulering gällande studieplatser, och Göta Studentkår motion Åsiktsprogram Nationell standard för studieplatser.

Förslag

att i SFS åsiktsprogram 3.7 Lärandemiljöer underrubrik Social och organisatorisk arbetsmiljö ändra

Från: En god studiemiljö och studieplats är en garant för att genomföra den högre utbildningen.

Till: En god studiemiljö och studieplats är en grundläggande förutsättning för att genomföra den högre utbildningen. Studieplatserna ska vara väl utformade utefter studenternas behov och utbildningens innehåll.

Motionär

SFS styrelse

Motion om ställningstagande kring distansmoment på campusförlagda utbildningar

Efter pandemin har definitionerna av campusförlagd utbildning kontra distansutbildning blivit flytande. Många lektorer har misslyckats med transitionen tillbaka till helt campusförlagd undervisning och har fastnat i en form av hybridläge. Detta är något som studenter har uttryckt missnöje kring och är därför något som bör utredas. Studenter har också erfårit ett försämrat psykiskt mående i anslutning till distansförlagda moment, framförallt i de fall där de distansförlagda momenten inneburit en kraftigt minskad campusnärvärde. Vidare finns det risk att en övergång till för stor mängd digitala inslag i en utbildning, vilken beslutats om ska vara campusförlagd, även kan anses vara falsk marknadsföring gentemot presumtiva studenter. Givetvis måste hänsyn tas till att dessa studenter inte är helt jämförbara med de studenter som självmant valt en distansförlagd utbildning. Därför anser vi att SFS bör utreda vad som kan anses vara en campusförlagd utbildning och hur mycket av en sådan som får förläggas på distans utan att vara vilseledande.

Förslag

Att i slutet av brödtexten under punkt 3.7 tredje paragrafen lägga till texten: ”På samma sätt som vissa utbildningar behöver distansundervisning för att inte stänga ute delar av studentpopulationen, behöver andra utbildningar ha fysisk undervisning för att garantera hög kvalitet på utbildningen och en god studiesocial situation. Om en utbildning marknadsförts som eller på annat sätt hävdats vara campusförlagd, och studenterna då förväntar sig att utbildningen ska vara campusförlagd, bör undervisningen vara campusförlagd.”

Motionär

Studentkåren för utbildningsvetenskap och Filosofisk fakultet vid Linköpings universitet.

Styrelsens motionssvar

Styrelsen instämmer med motionärerna att frågan om en rättssäker utbildning är av ytterst vikt. Styrelsen bedömer att de skrivelser som finns under 3.7 i förslaget till SFS åsiktsprogram omfattar frågan om rättssäker utbildning och att studenternas utbildning inte ska vara föremål för godtyckliga avsteg från kollegialt antagna kurs- och utbildningsplaner. Vidare anser styrelsen att beslut om SFS ställning om distansutbildningens definition och relation till campusbaserad undervisning bör invänta resultatet från UKÄ:s pågående undersökning om definitionen av distansutbildning och hur den kan förtydligas och förbättras.

Styrelsen rekommenderar därför fullmaktige att **avslå** motionen.

Motion om universitetens äganderätt till sina lokaler

Högre utbildning har idag en självklar position som förmedlare av kunskap. Som det står i SFS principprogram i kapitel 2.3 så är ”den högre utbildningens primära syfte att ge människor möjlighet att utvecklas till självständiga individer[...]”. För att uppnå detta syfte får de allra flesta lärosäten som erbjuder högre utbildning idag ekonomiskt stöd från staten, vilket dels syftar att gå till utbildning och dels till forskning. Givetvis behöver lärosäten lokaler, administrativ och annan stödpersonal för att kunna bedriva verksamheten - vilket idag finansieras genom att en del av det ekonomiska medlet som ges till universitetet går till den förvaltande verksamheten. En del av detta finansiella medel dedikeras då till lokalhyror.

I samband med lokalförsörjningsreformen och ombildningen av statens fastighetsförvaltning i början av 1990-talet framtogs svenska lärosäten sin rätt att äga sina egna lokaler, något som är vanligt i andra länder. Motioner och utredningar på riksdagsnivå som menar att lärosätena bör på ett eller annat sätt återfå sin rätt att äga sina egna lokaler - oavsett om detta är direkt eller indirekt - har skett kontinuerligt sedan dess. I betänkande 2018/19:UbU6 föreslås bland annat att universiteten skulle gemensamt anta ägandet av Akademiska Hus, som då ägde cirka 80% av lärosätenas lokaler. Även studentkårernas speciella situation lyfts, eftersom studentkårer ofta tvingas hyra av Akademiska Hus eftersom vi behöver hyra lokaler som ligger i närheten av universitetslokalerna. Vid den här tidpunkten avslogs samtliga motioner, mycket med anledning av att hyrorna i rådande lagstiftning sätts utifrån marknadsmässiga grunder, samt att utskottet menade att lärosätena hade all möjlighet att förhandla sig till förmånliga priser.

Men universiteten förhandlar inte på samma premisser som andra företag. Akademiska Hus AB tycks här som ett särskilt exempel. Att Akademiska Hus AB inte har monopol på marknaden tycks snarare vara ett faktum av att lärosätena successivt växt genom åren snarare än en form av marknadskonkurrens; det är ytterst sällan som lärosäten flyttar och byter lokaler helt och hållet. Trots särskilda instruktioner om att stödja lärosätenas verksamhet går Akademiska Hus återkommande med vinst - pengar som skulle kunna ha gått till utbildning. Lärosätena tvingas även ha återkommande diskussioner och förhandlingar om vem som ska stå för material som kan höra till en form av gråzon eller andra särskilda lokalanpassningar - resurser som åter igen skulle kunna ha lagts på utbildning.

Det är hög tid att SFS 30 år efter reformen mer aktivt tar ställning i frågan. I Kapitel 3.7 i proposition 4 står det att ”[f]örvaltningen och ägandet av lokalerna ska ske på ett sådant sätt att det gynnar verksamheten. Detta innebär att krav på vinst eller andra kostnader som överstiger de faktiska drifts- och investeringskostnaderna för lokalerna inte får belasta lärosätet”. I en tid av drastiskt ökande hyror och förvaltningskostnader finns endast en slutsats: kostnaderna belastar lärosätena på ett sätt som negativt påverkar studenters utbildningskvalité. Detta känns inte minst för studentkårer som behöver lägga resurser på hyreskostnader istället för att bedriva studentpåverkan och

utbildningsbevakning, vilket indirekt riskerar att allvarligt påverka den symbios mellan lärosäten och studentkårer som arbetats fram genom tiderna.

Således finns det två delar som SFS behöver ta ställningstagande till - dels studentkårens ansträngda resurser, dels lärosätenas ökande förvaltningskostnader.

Förslag

Att i SFS åsiktsprogram Kapitel 3.7 ändra första paragrafen från:

”Lärosätenas lokaler ska vara dimensionerade och utformade på ett sådant vis att de är ändamålsenliga och främjar en god arbetsmiljö. Förvaltningen och ägandet av lokalerna ska ske på ett sådant sätt att det gynnar verksamheten. Detta innebär att krav på vinst eller andra kostnader som överstiger de faktiska drifts- och investeringskostnaderna för lokalerna inte får belasta lärosätet. Det förutsätter att personal och studenter är delaktiga och representerade i beslut som rör lärosätets lokaler.”

till:

”Lärosätenas lokaler ska vara dimensionerade och utformade på ett sådant vis att de är ändamålsenliga och främjar en god arbetsmiljö. Förvaltning av lokalerna ska ske på ett sådant sätt att det gynnar verksamheten. Lärosätena bör dessutom som utgångspunkt, antingen direkt eller indirekt, äga och förvalta sina egna lokaler, om detta innebär den lägsta möjliga driftkostnaden jämfört med andra alternativ. Vidare ska krav på vinst eller andra kostnader som överstiger de faktiska drift- och investeringskostnaderna för lokalerna inte belasta lärosätet. Eventuell vinst bör investeras tillbaka i verksamheten. Det förutsätter att personal och studenter är delaktiga och representerade i beslut som rör lärosätets lokaler.”

”Att i SFS åsiktsprogram Kapitel 3.7 efter första paragrafen lägga till en ny paragraf med texten: ”För att studentkårer ska kunna bedriva det arbete som krävs för att granska sitt respektive lärosäte bör de på erforderligt sätt ges möjlighet att bedriva sin verksamhet i närheten av dessa lärandemiljöer. Aktörer som hyr ut lokaler till studentkårer bör därför premiera studentkårens ideella verksamhet exempelvis genom att minska hyreskostnaderna.”

Motionär

Stockholms universitets studentkår och Studentkåren för utbildningsvetenskap och Filosofisk fakultet vid Linköpings universitet.

Styrelsens motionssvar

Motionärerna lyfter fram Akademiska hus i bakgrunden till ambitionen men styrelsen ser inte att den föreslagna skrivningen tar i beaktning att det finns andra aktörer. Eftersom det finns fler aktörer hamnar styrelsen i en situation att ta ställning till om SFS bör ha åsikt om till exempel privata bolag, vilket styrelsen anser inte är SFS roll. Hade skrivelsen enbart avsett Akademiska hus som är ett statligt bolag hade styrelsen ansett att det var rimligt att SFS har en formell åsikt om att vinstkravet i sin

nuvarande form skulle slopas. Ett företag behöver göra vinst men styrelsen läser in att det i fallet med Akademiska hus handlar om ett vinstkrav som upplevs som omotiverat (det vill säga att de svenska lärosätena får medel från staten och sen ska betala höga hyror till statens bolag).

Vidare är styrelsen tveksam till om SFS bör ha en åsikt i om lärosätena (antingen direkt eller indirekt) ska äga och förvalta sina egna lokaler. Detta med anledning av att lärosätena primärt ska bedriva utbildning, forskning och samverkan. Styrelsen anser att den finansiering som ges lärosätena ska vara stabil och trygg vilket medför att lärosäten inte ska tvingas leta efter nya lokaler med lägre driftkostnader.

I tilläggen ”Eventuell vinst bör investeras tillbaka i verksamheten.” är styrelsen mycket skeptisk till om SFS bör ha en åsikt i hur vinst används. Om det avser de statliga bolagen upplever styrelsen att det möjligen kan kännas befogad, men upplever det inte realistiskt att SFS ska ha en åsikt om hur vinst används för de bolag som inte är statliga.

Avseende studentkårernas verksamhet och var den bedrivs anser styrelsen att det inte är en fråga SFS bör ha en åsikt i. Det är viktigt att studentkåren har självbestämmande över frågan om var deras verksamhetslokaler är placerade. Här anser styrelsen istället att det kan handla om att studentkårerna ska ha finansiering som täcker lokalkostnader. Det uppstår även en otydlighet i vad som gäller när studentkårer hyr i till exempel Akademiska hus lokaler men genom lärosätet, en situation som styrelsen med sin erfarenhet upplevde som vanligt. Vidare anser styrelsen i likhet med tidigare argumentation att det är oklart om SFS bör ha en åsikt om vilka aktörer hyr ut. Det är även oklart vilka aktörer som avses då det i generella termer kan vara alla som har en lokal.

Styrelseledamöter ser på förslaget på olika sätt och flertalet frågetecken kvarstår efter gedigen diskussion. Styrelsen önskar ha ett åsiktsdokument som är tillgängligt och förståeligt för studentkårsengagerade och anser att det för det aktuella förslaget är av stor vikt att det formuleras utan för spridd tolkningsmöjlighet.

Styrelsen rekommenderar därför fullmaktige att **avslå** motionen.

Marknadsskolan förstör den högre utbildningen

Den högre utbildningens kvalitet och förutsättningar bygger på ett utvecklat och kvalitativt utbildningssystem på de lägre nivåerna. En av gymnasieskolornas viktigaste uppgifter är att förbereda eleverna för framtida studier inom den högre utbildningen, och därför är det av stor vikt att gymnasieskolorna lär ut de kunskaper som behövs för högre studier, att betygssättningen är både rättvis och rättssäker, och att de fungerar som en motor för breddad rekrytering till högre studier.

Idag har vi istället ett skolsystem som ger usla förutsättningar för både grund- och gymnasieskolorna att genomföra detta. Sverige ett skolsystem som tillåter friskolor att etablera sig fritt och ta ut vinst på skattemedel ämnat att gå till elevernas utbildning. Det innebär att svenska skolor befinner sig på en marknad där skolor tävlar om att locka till sig det mest lönsamma elevunderlaget, vilket motiverar samma utbildningsgivare att använda uppblåsta betygsnivåer för att locka starka elever.

Forskning har kunnat visa att marknadsiseringen av skolan har lett till omfattande fusk med betygen, eftersom det är bland det effektivaste sättet att marknadsföra en skola på. Det har lett till så kallade glädjebetyg och betygsinflation på särskilt friskolor, men det har även lett till att kommunala skolor tvingats agera marknadsaktörer och som effekt pressa upp betygen.

Det har även fastställts av forskare att elever i friskolor inte får lära sig tillräckliga kunskaper, både på grund av lägre lärartäthet och högre andel obehöriga lärare, men även för att det inte köps in samma mängd skolmaterial och böcker. Det har också visats att systemet leder till att svenska skolor blir mer segregerade, eftersom friskolor i praktiken får möjligheten att välja sina elever med hjälp av hemliga köer, riktad marknadsföring och förtest för att pressa ut elever med svaga resultat. Det skapar i sig en snedrekrytering till högre studier.

Allt det här leder till att många elever som sedan går vidare till högre utbildning gör det med högre betyg än vad de egentligen har rätt till och utan de kunskaper de behöver för att fortsätta sina studier. Det är inte bara orättvist mot de som fått korrekta betyg utan även urholkar den högre utbildningen genom att stora andelar av studenter inte är förberedda för studierna. Därmed är det ett system som bör avvecklas och ersättas med ett skolsystem utan vinstjakt och marknadsmässig konkurrens. Vi anser att det är något som SFS helhjärtat bör stå bakom.

Förslag

att i SFS åsiktsprogram 3. ”En högkvalitativ utbildning” lägga till ett nytt kapitel med rubriken ”Gymnasieskolans förutsättningar” där kapitlets text är samtliga stycken i motionens bakgrund, förutom den sista meningen i sista stycket: ”Vi anser att det är något som SFS helhjärtat bör stå bakom.”

Motionär

Uppsala Studentkår

Styrelsens motionssvar

Likt motionären ser styrelsen att det finns områden som gränsar till varandra när det gäller grund- och gymnasieskolan och den högre utbildningen. SFS har idag åsikter om till exempel tillgängligheten till studievägledning och behörighetskravens utformning, vilka kan konstateras gränsar till de underliggande stadierna av utbildning. Dessa åsikter förenas emellertid av att de direkt kan knytas till den högre utbildningen och antagningen till denna.

I SFS stadga framgår att organisationens syfte är att ”genom påverkansarbete företräda och tillvarata medlemskårernas och studenternas intresse”. Styrelsens bedömning är att det föreslagna tillägget vore ett stort avsteg från SFS kärnuppdrag, som dessutom hade försatt organisationen i konkurrens med de organisationer som idag representerar elever och deras intressen. SFS utgör i grund och botten en röst för studenterna genom studentkårerna, och inte elever. Styrelsen är dessutom övertygade om att de organisationer som representerar elevers intressen är fullt kapabla att göra det, och att eventuella åsikter om marknadsskolan måste lyftas av de som direkt berörs av skolsystemets utformning.

Styrelsen rekommenderar därför fullmäktige att **avslå** motionen.

Peka inte ut en viss grupp

Studentkåren Malmö ser ingen mening att peka ut en viss grupp av funktionsnedsättningar. Avsnittet handlar om att personer med funktionsnedsättning ska säkerställas likvärdig möjlighet att slutföra högre utbildning och erbjudas stöd, oavsett vilken funktionsnedsättning. Att då peka ut en särskild grupp, i detta fall personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, blir motsägelsefullt.

Förslag

att i SFS åsiktsprogram 4.1 Att studera med funktionsnedsättning stryka sista meningen i andra stycket: ”För studenter med neuropsykiatriska diagnoser kan det dessutom krävas extra anpassning och stödåtgärder för att säkerställa att dessa studenter har likvärdig möjlighet att slutföra högre utbildning.”

Motionär

Studentkåren Malmö

Styrelsens motionssvar

Styrelsen instämmer i motionärens tolkning av att det blir motsägelsefullt att nämna en särskild grupp. Styrelsen anser även att det är av vikt att det är tydligt att SFS anser att likvärdig möjlighet ska ges oavsett funktionsnedsättning.

Styrelsen rekommenderar därför fullmaktige att **bifalla** motionen.

Motion om att förtydliga skrivelsen i SFS åsiktsprogram punkt 4.3 kring vilka bibliotek man syftar på

Såsom texten är skriven i nuläget syftar den endast på universitetsbibliotek. Troligtvis ska texten syfta på alla bibliotek vid lärosäten i Sverige och inte endast de bibliotek som kallas för universitetsbibliotek. Därav blir en omformulering till "lärosätenas bibliotek" bättre då det inkluderar alla bibliotek vid alla lärosäten i Sverige.

Förslag

Att förändra:

"Inledningsvis bör medel tillföras universitetsbiblioteken för att öka tillgängligheten på kurslitteratur." (4.3 Studenters ekonomi, kostnader kopplade till studier. Sida 37)

till:

"Inledningsvis bör medel tillföras lärosätenas bibliotek för att öka tillgängligheten på kurslitteratur."

Motionär

Corpus Medicum, Humanistiska och teologiska studentkåren vid Lunds universitet, Lunds Naturvetarkår, Samhällsvetarkåren vid Lunds universitet och Teknologkåren vid Lunds Tekniska Högskola.

Styrelsens motionssvar

Styrelsen instämmer med motionärerna i att det är lärosätenas bibliotek som avses och att förslag på lydelse är bättre än den tidigare skrivelsen.

Styrelsen rekommenderar därför fullmaktige att **bifalla** motionen.

Motion om att införa skrivelse om studentombudets funktion vid lärosätena

I avsnittet 4.3 Studentens ekonomi, under rubriken Sociala trygghetssystem i sista paragrafen beskrivs doktorandombudets roll och funktion på lärosätet. En liknande skrivelse finns inte för rollen som studentombud, som ofta är anställda via kårer vid lärosätena. Det finns inga nationella bestämmelser om studentombudets roll, men så inte heller för doktorandombudet. Likt för doktorandombudets roll finns det relevans i att beskriva även studentombudets roll och att SFS anser att en sådan funktion ska finnas tillgänglig vid lärosätena.

Förslag

Att i 4.3, under Sociala trygghetssystem i första stycket efter meningen "Likaså måste den som är förälder och student omfattas av ett välfungerande trygghetssystem" lägga till: "Ett studentombud eller motsvarande funktion ska finnas tillgängligt vid lärosätet för att säkerställa studerandes rätt till stöd och rådgivning i studiesituationen."

Motionär

Corpus Medicum, Humanistiska och teologiska studentkåren vid Lunds universitet, Lunds Naturvetarkår, Samhällsvetarkåren vid Lunds universitet och Teknologkåren vid Lunds Tekniska Högskola

Styrelsens motionssvar

Styrelsen håller med motionärerna om att det bör finnas en skrivelse för studentombud likväl som doktorandombud. Studenter ska ha rätt till en trygg social och organisatorisk arbetsmiljö. Därav instämmer styrelsen att en funktion ska finnas tillgänglig för att säkerställa studerandes rätt till stöd och rådgivning i studiesituationen. Styrelsen anser dock att funktionen i sig inte behöver vara ett studentombud. Andemeningen är god och styrelsen ser positivt på tillägget i åsiktsdokumentet men har i diskussioner även tagit ställning till huruvida skrivelsen är rätt placerad under Sociala trygghetssystem. Därav har styrelsen valt att lägga fram ett jämkningsyrkande.

Styrelsen rekommenderar därför fullmäktige att **avslå** motionen i förmån för styrelsens jämkningsyrkande: Studentombud.

Styrelsens jämkningsyrkande: Studentombud

Styrelsen lägger fram ett jämkningsyrkande till motionärerna Corpus Medicum, Humanistiska och teologiska studentkåren vid Lunds universitet, Lunds Naturvetarkår, Samhällsvetarkåren vid Lunds universitet och Teknologkåren vid Lunds Tekniska Högskola motion Motion om att införa skrivelse om studentombudets funktion vid lärosätena.

Förslag

att i SFS åsiktsprogram i underrubrik ”Social och organisatorisk arbetsmiljö” lägga till nytt fjärde stycke: Ett studentombud eller motsvarande funktion ska finnas tillgängligt vid lärosätet för att säkerställa studerandes rätt till stöd och rådgivning i studiesituationen. Det är lärosätet som ytterst ansvarar för att i någon form möjliggöra finansiering av ett studentombud eller motsvarande funktion.

Motionär

SFS styrelse

Studielån bör fortfarande fasas ut

Idag står lånedelen av CSN för 70 procent av det totala studiemedlet. På SFS hemsida under "Vår politik - Studiemedel" kan man läsa att:

"Studiemedlet ska till fullo täcka studenters faktiska utgifter och möjliggöra en skälig levnadsstandard. SFS anser att studiemedlet ska vara balanserat mellan lån och bidrag. Samtidigt är en högutbildad befolkning något som kommer gagna hela samhället. På längre sikt ska därför lånedelen helt ersättas av ökat bidrag eftersom resurssvaga grupper ser lånen som ett hinder för högre utbildning. Att avskaffa lånedelen skulle skapa incitament för studenter att välja utbildningar som leder till yrken som idag är förhållandevis lågavlönade."

I SFS rapport "Studenters ekonomi – sedan coronapandemin och ur ett längre perspektiv" från 2020 är ett av SFS tre förslag för att stärka studiemedlet följande: "Bättre balans mellan lån och bidrag där bidrag helt bör ersätta lånet på sikt, eftersom det torde främja rekrytering av personer från studieovana hem som ofta väljer bort studier på grund av rädslan för att ta lån. Det skulle också skapa incitament att studera till låglöneyrken."

Denna hållning kring studiemedlet – som ligger helt i linje med vad studentkårer i Sverige står för – bör därför naturligtvis ingå i förslaget till det nya åsiktsprogrammet. Så är dock inte fallet, vilket vi anser är minst sagt anmärkningsvärt. I förslaget till det nya åsiktsprogrammet finns istället en formulering om att det ska vara en balanserad fördelning. Det tycker vi är helt fel, liksom en förändring som rimligtvis bör förklaras av styrelsen när det är ett sådant tydligt försvagande av SFS position rörande studiemedlet – vilket inte gjorts.

Argumenten för att fasa ut lånedelen har aldrig varit starkare och ligger helt i linje med SFS övriga åsikter. Att fasa ut lånedelen i studiemedlet är ett förslag som på ett direkt och mycket starkt sätt skulle gynna studenter på både grupp- och individnivå – liksom en rättvisare tillgång till högre utbildning i Sverige. Att på sikt byta ut lånedelen mot bidrag bör därför självklart förespråkas av Sveriges förenade studentkårer.

Förslag

att i SFS åsiktsprogram, i avsnittet 4.3 "Studenters ekonomi," under rubriken "Studiemedelssystem", ändra från "Merparten av studiemedlet ska bestå av bidrag från staten, men med förbehåll för att fördelningen ska vara balanserad." till "SFS anser att studiemedlet behöver en bättre balans mellan lån och bidrag, där bidrag helt bör ersätta lånet på sikt. En högutbildad befolkning är något som kommer gagna hela samhället, och lånedelen är ett hinder mot breddad rekrytering eftersom resurssvaga grupper ser lånen som ett hinder för högre utbildning. Att avskaffa lånedelen skulle även skapa incitament för studenter att välja utbildningar som leder till yrken som idag är förhållandevis lågavlönade."

Motionär

Stockholms universitets studentkår och Uppsala Studentkår.

Styrelsens motionssvar

Styrelsen har stor förståelse för motionärernas kritik av det anmärkningsvärda i en åsiktsförändring angående utfasning av lånet i studiemedlet, men vill ödmjukt bemöta detta och försöka ge en förklaring till nuvarande skrivning i styrelsens förslag till åsiktsprogram.

Under arbetets gång med att sammanfoga SFS ställningstagande och principprogram till ett åsiktsprogram har stor vikt lagts vid hur det nya programmet ska struktureras och utformas. Styrelsen har varit enig i sin vision om att korta ner beskrivande delar för att ge plats till det essentiella, SFS åsikter, för lätthanterligt och användbart dokument. Detta har ibland inneburit omkastningar av meningar eller ihopskrivningar när en åsikt har existerat i flera olika dokument. Styrelsen har haft ett stort fokus på att bibehålla åsikternas innebörd och i de fall där motstridiga åsikter upptäckts eller där styrelsen efter diskussion har önskat tydliggöra eller förbättra en formulering genom att ändra åsiktens karaktär har detta lagts fram som yrkanden i propositionen.

Grunden till det dokument har varit ursprungstexterna från SFS ställningstaganden och principprogram. Styrelsen vill påtala att den inte har ändrat SFS åsikt om fördelningen mellan lån och bidrag vid sammanfogningen av ställningstaganden och principprogram utan har endast utgått från redan existerande skrivelser. Styrelsen medger att det är problematiskt att SFS hemsida och åsiktsdokument inte är samstämmiga. Vid närmare undersökning har styrelsen inte kunnat lokalisera när eller hur åsikten på hemsidan har tillkommit. En djupare undersökning är såklart möjlig men styrelsen är av åsikten att den behöver agera utifrån de styrdokument som är beslutade och inte spekulera i åsikters vara eller icke-varande. Det är mot bakgrund av detta som styrelsen tar ställning till motionärernas förslag.

Styrelsen instämmer i att en stark visionär åsikt om studiemedlet skulle gynna studentgruppen och SFS bör sträva efter det som är bäst för alla studenter. Studentens rätt att kunna försörja sig på sina studier är en av SFS viktigaste frågor och är i rådande ekonomiska läge mycket aktuellt. Styrelsen ser dock en risk med ett avskaffande av studielånet helt då denna åsikt hindrar SFS argumentation för att höja studiemedlet som helhet då höjningar av lånet anses enklare att uppnå.

Styrelsen upplever däremot att den inte kan ta ställning i frågan givet de oklarheter som styrelsen redogjort för kring åsiktens uppkomst. Styrelsen finner ingen grund bakom premissen för motionärernas förslag, att detta är en åsikt som SFS har haft och bör ha igen. Ur styrelsens perspektiv skulle dessutom motionärernas förslag innebära en helomvändning från organisationen nuvarande åsikter och styrelsen känner att frågan först skulle behöva beredas och befästas ordentligt i organisationen innan styrelsen kan ställa sig bakom förslaget.

Styrelsen rekommenderar därför fullmäktige att **avslå** motionen.

Konkretisera vilka trygghetssystem som avses i SFS

Åsiktsprogram

I SFS åsiktsprogram, under rubriken Sociala trygghetssystem, i avsnittet om studenters ekonomi, står det att vi ska verka för att alla ”studenter ska ha rätt till en social trygghet i motsvarande utsträckning som arbetstagare och omfattas av ett fullgott socialt trygghetssystem anpassat efter studenters behov.” Den här formuleringen är viktig och visar på SFS engagemang för att stärka den högre utbildningens ställning som heltidssysselsättning och den studenters status som heltidssysselsatta.

Vi anser därför att SFS skulle tjäna på att ytterligare definiera vilka trygghetssystem man avser när det kommer till att studerande ska omfattas av samma sociala trygghetssystem som arbetstagare. I andra stycken i samma avsnitt benämner man specifika trygghetssystem såsom föräldraförsäkringen och bostadsbidraget. Det finns därför anledning att även benämna vilka socialförsäkringar SFS menar ska omfatta studenter som blir arbetslösa för att deras trygghet ska kunna motsvara arbetstagare.

Ett tydligt sådant exempel som borde ingå i SFS åsiktsprogram är a-kassa för studenter. SFS konstaterade i sin rapport Studiemedlets gränser att möjligheten att få a-kassa att omfatta studenter är en viktig fråga att utreda – med referens till den nytta det skulle göra både för studenter, effektiv användning av samhälleliga resurser och kompetensförsörjningen på arbetsmarknaden. Samtidigt understryker åsiktsprogrammet att SFS redan förespråkar att studenter ska omfattas av a-kassa. Att nöja sig med att utreda ifall vi ska förespråka en sådan åtgärd är därför inte i enlighet med åsiktsprogrammet. Den enda utredning av a-kassa för studenter SFS bör förespråka är därför hur en sådan förändring ska genomföras och implementeras.

Vi förespråkar därför att följande mening ska läggas till slutet av paragraf två på sida 35 i åsiktsprogrammet: ”Studenter ska därför omfattas av a-kassa för att skyddas från att stå inkomstlösa efter avslutad examen eller under oförutsedda studieuppehåll.”

Förslag

att i SFS Åsiktsprogram, i kapitlet ”Studenters ekonomi” under rubriken ”Sociala trygghetssystem” lägga till ”Studenter ska därför omfattas av a-kassa för att skyddas från att stå inkomstlösa efter avslutad examen eller under oförutsedda studieuppehåll.” i slutet av avsnittets andra paragraf.

Motionär

Uppsala Studentkår

Styrelsens motionssvar

Styrelsen ser flera viktiga delar i motionärens problembeskrivning som styrelsen instämmer i. Som motionären framhåller etablerar åsiktsprogrammet, under kapitlet ”Studentens ekonomi” under delrubrik ”Sociala trygghetssystem”, begreppet trygghetssystem utan att ingående definiera vilka system som åsyftas. Styrelsen håller

med om att det finns fördelar med att vidare i löptexten utveckla vilka system som ingår i trygghetssystem.

Textens nuvarande form är en produkt av tidigare skrivningar och styrelsen har inte själva gått fram med yrkanden om förtydliganden. Vidare föreslår motionären ett ställningstagande om att just a-kassa ska definieras som ett sådant system som ska skydda studenter från inkomstlöshet efter avslutad examen eller vid oförutsedda studieuppehåll. Även i detta instämmer styrelsen i problembeskrivningen och behovet av någon typ av arbetslöshetsersättning för att skydda studenter från att stå inkomstlösa efter avslutad examen eller under oförutsedda studieuppehåll, så som tidigare fanns i studerandevillkoret i a-kassan.

Styrelsen instämmer dock inte helt i motionärens tolkning av rapporten ”Studiemedlets gränser” där rapporten anser att ett återinförande av det tidigare studerandevillkoret i a-kassa skulle kunna vara en lämplig modell även i framtiden men även direkt efteråt hänvisar till den nuvarande utredning som ska undersöka förutsättningarna för en ny arbetslöshetsförsäkring (Förutsättningar för en ny kollektivavtalad arbetslöshetsförsäkring Dir. 2021:64) och påtalar vikten av att få in ett studentperspektiv i nuvarande utredning.

Styrelsen ser att det skulle kunna finnas flera olika sätt att uppnå vad motionären efterfrågar. Detta skulle kunna innefatta ett återinförande av studerandevillkoret i a-kassan, eller ett matchningslån som möjliggör för studenter att fortsatt låna pengar medan de söker jobb eller en annan typ av lösning som lättare går att kombinera med studenternas situation, samt skulle kunna fungera bättre utifrån kontexten. Det skulle även kunna vara något helt annat som inte är påtänkt idag. SFS har tidigare uttalat sig i att SFS önskar att se en utredning av a-kassan som system för att optimera hur det fungerar. Utredning av arbetslöshetsförsäkringen sker just nu och SFS driver på för att utredningens förslag ska innehålla ett studentperspektiv och att utredningen ska inkludera studentperspektivet.

Styrelsen anser att det inte skulle vara gynnsamt för SFS att låsa in sig i en lösning i åsiktsprogrammet utan förespråkar en friare skrivning och anser att nuvarande skrivning tillåter SFS att bedriva påverkansarbete i frågan.

Styrelsen rekommenderar därför fullmaktige att **avslå** motionen.

Förtydligande kring lättnad av regelverk kring bostadsbyggnad

Såsom ändringsförslaget i propositionen ursprungligen är skrivet kan det tolkas som att SFS säger emot sig själva gällande tillgänglighetsanpassning. Vårt förslag är i grunden detsamma som styrelsens egna förslag, men förtydligar att det ej är regelverken kring tillgänglighetsanpassning som bör lättas upp, utan de övriga regelverken kring bostadsbyggande.

Förslag

Att förändra:

Vidare ska de bostäder som byggs hålla en hög standard och nå upp till tillgänglighetskrav som gör att alla kan bo och vistas i dem. Bostäder för studenter ska vara tillgänglighetsanpassade så att alla studenter, oavsett funktionsförmåga ska kunna bo. Även den som inte själv behöver en tillgänglighetsanpassad bostad kan vilja ta emot besök av personer som är i behov av det. Bostäder för studenter ska uppfylla samma krav på standard som andra bostäder.

En bra boendestandard är viktigt för att må bra och kunna genomföra studierna, därför ska drift och underhåll inte försummas. SFS anser att samma regler och skatter ska gälla för underhåll oavsett boendeform. I vissa fall kan regelverket och kraven på bostäder utgöra ett hinder för bostadsbyggande. SFS menar att det kan vara av värde att kontinuerligt se över om det finns regler som kan lättas upp eller formuleras om utan att levnadskvaliteten i bostaden försämras. Detta gäller dock inte krav på att bostäder ska vara tillgängliga för alla. Grundläggande vid en sådan översyn är att den ska gälla för alla bostäder, studenter ska inte särbehandlas i de ändringar som föreslås. till:

”En bra boendestandard är viktig för att studenten ska må bra och kunna genomföra studierna. Bostäder som byggs ska hålla en hög standard och nå upp till tillgänglighetskrav så att bostadsbeståndet blir tillgängligt för alla. Bostäder ska vara tillgänglighetsanpassade så att alla studenter ska kunna bo i bostaden oavsett funktionsförmåga, och uppfylla samma krav på standard som andra bostäder. För att underlätta bostadsbyggande ser SFS ett värde i att kontinuerligt se över om det finns regler som kan lättas upp eller formuleras om utan att varken tillgänglighetsanpassningen eller levnadskvaliteten i bostaden försämras. Därav är det viktigt att drift och underhåll inte försummas. SFS anser att samma regler och skatter ska gälla för underhåll oavsett boendeform. Vid översyn av regler och krav för bostäder ska det grundläggande vara att studenter inte särbehandlas i de ändringar som föreslås.”

Motionär

Corpus Medicum, Humanistiska och teologiska studentkåren vid Lunds universitet, Lunds Naturvetarkår, Samhällsvetarkåren vid Lunds universitet och Teknologkåren vid Lunds Tekniska Högskola.

Styrelsens motionssvar

Styrelsen instämmer inte med motionärerna att det finns en konflikt i det ändringsförslaget styrelsen lägger. Levnadskvalitet utgör helheten för vem som bor och ska bo i en bostad, oavsett vilka behov personen har. Därmed ser styrelsen att motionärernas förslag är överflödigt. Styrelsen anser därtill att den ursprungliga skrivelsen ytterligare lyfter fram aspekten av tillgänglighetsanpassning och dess särställning gentemot annan reglering.

Vidare anser styrelsen att motionärernas skrivelse om att kontinuerligt se över regelverk är mer positiv formulerad än SFS nuvarande mer restriktiva hållning. Styrelsen har inte haft för avsikt att ändra i denna inställning när åsiktsprogrammet har setts över och anser att SFS bör stå fast i sin nuvarande åsikt. Bland annat för legitimitet gentemot andra aktörer, det är inte gynnsamt för SFS politiska påverkansarbete att ändra åsikt i en fråga av denna karaktär. Än mindre när det gäller bostadspolitiska reformer som kräver lång utredningstid och svårändrade regleringar. Styrelsen rekommenderar därför fullmäktige att **avslå** motionen.

En utvecklad bostadspolitik

SFS står idag för en bra bostadspolitik som, om den genomfördes, skulle bidra till att förbättra bostadssituationen för studenter. Men den har också potential att utvecklas och bli ännu bättre, genom att innehålla fler reformer som skulle öka bostadsbyggandet och göra bostadsmarknaden mer tillgänglig för studenter.

Statens väg- och transportinstitut kunde i en rapport 2017 visa och belägga att Sverige har en unik koncentration av fyra stora byggföretag som dominerar marknaden. Det här kallas oligopol och är ett marknadsmisslyckande som leder till högre priser, sämre förutsättningar för mindre bolag och låg innovation. Sveriges bostadsmarknad skulle gynnas av konkurrens i byggbranschen som skulle kunna pressa priser så att det byggs billigare bostäder. I nuläget är den enda aktören med ekonomiska förutsättningar att utmana dessa bolag den svenska staten, och därför vore ett bra första steg att det bildades ett statligt byggbolag. Det här byggbolaget har dessutom större möjligheter att rikta sig in på att bygga utifrån ett samhällsändamål än vad privata företag har, och skulle därför kunna fokusera på att bygga studentbostäder och hyresrätter där det behövs.

Ett av de vanligaste sätten en student blir nekad att hyra en bostad av hyresvärden är med hänvisning till hårda inkomstkrav. Ibland godkänns inte studiemedel eller bostadsbidrag (!) som inkomst, eller så behöver inkomsten vara tre - fyra gånger så hög som hyran. Det är betydligt vanligare att privata hyresvärdar har hårda krav. Hyresvärdarna motiverar det med att de behöver ha en säkerhet i att hyran blir betald, men forskning har flera gånger fastställt att det inte finns en korrelation mellan inkomstkrav och betald hyra, eftersom det första alla människor betalar är sin hyra. Därför är det inte mer riskfyllt för en hyresvärd att inte ha inkomstkrav. Däremot skulle det öppna upp för fler människor att söka bostäder - såsom studenter. Därför borde inkomstkrav förbjudas helt eller hållas till en miniminivå.

Idag betalar hyresgäster i genomsnitt 28 procent av sin disponibla inkomst (inkomst och transfereringar minus skatt) i hyra, och för det ägda boendet är kostnaden betydligt lägre. Målbilden för vad en student ska tvingas betala i boendekostnader, för i många fall avsevärt mindre och sämre bostäder, bör ligga på ungefär samma nivå. Det finns inga bra argument för varför studenter ska lägga en större andel av sin låga inkomst till boendet än övriga befolkningen. Därför bör målet för vad en student ska betala i boendekostnader sänkas till 30 procent av studiemedlet.

Förslag

att i SFS åsiktsprogram 4.4 "Studentbostaden" underrubrik "De offentliga institutionernas ansvar för studentbostadssituationen" efter meningen "Det är också viktigt att bostadsbolagen inkomstkrav på hyresgästerna är rimliga och anpassade efter studenters situation." lägga till "Sverige har en unik koncentration av stora byggföretag som dominerar marknaden. Det här kallas oligopol och är ett marknadsmisslyckande som leder till högre priser, sämre förutsättningar för mindre bolag och låg innovation. Sveriges bostadsmarknad skulle gynnas av konkurrens i byggbranschen som skulle

kunna pressa priser så att det byggs billigare bostäder. I nuläget är den enda aktören med ekonomiska förutsättningar att utmana dessa bolag den svenska staten, och därför vore ett bra första steg att det bildades ett statligt byggbolag. Det här byggbolaget har dessutom större möjligheter att rikta sig in på att bygga utifrån ett samhällsändamål än vad privata företag har, och skulle därför kunna fokusera på att bygga studentbostäder och hyresrätter där det behövs.”

att i SFS åsiktsprogram 4.4 ”Studentbostaden” underrubrik “De offentliga institutionernas ansvar för studentbostadssituationen” ändra från ”Det är också viktigt att bostadsbolagen inkomstkrav på hyresgästerna är rimliga och anpassade efter studenters situation.” till ”SFS ställer sig även emot de inkomstkrav som hyresvärdar ställer på hyresgästerna, eftersom forskning fastställt att det inte finns en korrelation mellan inkomstkrav och betald hyra. Det första alla betalar än sin hyra för att inte bli vräkta. Den enda effekten som inkomstkraven får är att stänga ute ekonomiskt svaga grupper, såsom studenter.”

att i SFS åsiktsprogram 4.4 ”Studentbostaden” underrubrik ”Utgångspunkter” ändra från ”Därför har SFS som utgångspunkt att hyran inte ska överstiga 35 procent av en students inkomst i form av studiemedel.” till ”Därför har SFS som utgångspunkt att hyran inte ska överstiga 30 procent av en students inkomst i form av studiemedel.”

Motionär

Stockholms universitets studentkår och Uppsala Studentkår.

Styrelsens motionssvar

Styrelsen delar motionärernas oro över bostadssituationen för studenter. En grundläggande förutsättning för att genomföra sina studier är precis som motionärerna skriver att ha ett tryggt boende med en rimlig hyra. Studenter får allt mindre ekonomiska marginaler till följd av inflationen – behovet av rimliga hyresnivåer på studentbostäder är, om möjligt, än viktigare nu. Samtidigt ökar priserna att bygga och bostadsbyggandet bromsar in. Styrelsen instämmer därmed i mycket av den problematiken som motionärerna lyfter fram.

Bristen på bostäder är utbredd över hela landet och ett stort samhällsproblem som drabbar ekonomiskt svaga och på andra vis utsatta grupper extra hårt. SFS anser att staten, regionerna och kommunerna ska ha ett gemensamt ansvar för bostadsförsörjningen i Sverige. Lärosätena ska ha ansvar för att ha en god dialog med kommuner och regioner om hur studentgruppens storlek förväntas utvecklas, och att verka för att kommunen förser studenterna med bostäder. Bortsett från de argument som motionärerna lyfter fram återfinns många av dessa åsikter i SFS åsiktsprogram i kapitel 4.4 Studentbostaden. I arbetet med att sammanfoga SFS principprogram till ett åsiktsprogram har styrelsen diskuterat och gjort bedömningen att innehållet behöver vara av visionär och kortfattad karaktär, därmed anses tilläggen överflödiga.

Styrelsen rekommenderar därför fullmaktige att **avslå** motionen.

Avgiftsfri kollektivtrafik för studenter

Möjligheten att resa kollektivt är för många en förutsättning för att studera. För även om studenter generellt associeras med cyklande är cykel ett transportmedel som endast är tillgängligt för vissa personer och på vissa avstånd. Buss och tåg fyller därför en rättvisefunktion som skapar tillgänglighet för bredare grupper av studenter.

Samtidigt skiljer sig kostnad för biljetter och tillgänglighet med kollektivtrafik mellan olika regioner – även om biljettpriser generellt är ansträngande på en studentbudget. Även om många regioner erbjuder vissa former av studentrabatter reflekterar dessa sällan att studenter har betydligt lägre betal förmåga än andra grupper. Det räcker därför inte att studenter får en viss prissänkning om alla studenter ska ha råd att resa kollektivt. Det som behövs är avgiftsfri kollektivtrafik för studenter. I brist på det behövs en studentrabatt som reflekterar storleksskillnaden mellan studiemedlet och en genomsnittlig inkomst.

Kollektivtrafik är inte bara en rättvisefråga utan även en klimatfråga. För att Sverige ska klara av sina klimatmål behöver en allt större del av samhället vända mot kollektivt resande. Breda satsningar på att tillgängliggöra och bygga ut kollektivtrafiken kan endast initieras på statlig nivå. I denna fråga har studentrörelsen möjlighet att bidra med sin röst och driva frågan att kollektivtrafiken ska byggas ut och de ekonomiska barriärerna för att använda den ska tas bort.

Vi förespråkar därför att SFS åsiktsprogram bör reflektera ett engagemang för en utbyggd kollektivtrafik anpassad efter studenters ekonomi. Även om generella satsningar på en expanderad och avgiftsfri kollektivtrafik går bortom studentfrågor i en snäv mening kommer studenternas behov av bättre kollektivtrafik aldrig infrias utan breda påtryckningar från olika organisationer och intressegrupper. Att SFS sällar sig till de som trycker på för sådana satsningar borde därför vara en självklarhet och vi vill därför att vårt gemensamma åsiktsprogram ska återspegla denna linje.

Förslag

att i SFS åsiktsprogram i avsnittet ”4. Förutsättningar för studier” lägga till underrubriken ”4.5 Kollektivtrafiken” och lägga till de tre första paragraferna av denna motion som brödtext förutom den sista meningen i paragraf tre: ”I denna fråga har studentrörelsen möjlighet att bidra med sin röst och driva frågan att kollektivtrafiken ska byggas ut och de ekonomiska barriärerna för att använda den ska tas bort.”

Motionär

Uppsala Studentkår

Styrelsens motionssvar

Styrelsen instämmer i att frågan om kollektivtrafik är viktig och är för många studenter en grundläggande förutsättning för att kunna ta sig till och från sin studieort. Vidare är den ekonomiska situationen för studenter är ansträngd. Styrelsen håller med

motionären om att den ekonomiska barriären i kollektivtrafiken kan utgöra ett hinder för att inte använda den. Styrelsen vill betona att SFS arbetar för att förbättra studenternas ekonomiska förutsättningar på många olika områden. Dock anser styrelsen att kollektivtrafik för studenter är en fråga som bör hanteras på lokal och/eller regional nivå, då det är där besluten tas om biljettpriser och studentrabatter.

Det är av stor vikt att studenternas röst hörs i frågor om kollektivtrafik och avgifter relaterade till det. Studentkårer uppmuntras att driva frågan om bättre kollektivtrafik för studenter på sina studieorter. Styrelsen är övertygade om att det är en fråga som kan tas upp och lösas genom samverkan mellan olika intressegrupper och organisationer på lokal och/eller regional nivå.

Utöver att styrelsen anser att frågan ligger utanför SFS ansvarsområde anser styrelsen att det är mer prioriterat att ha ett studiemedel som täcker studentens levnadssituation. Utifrån denna idé har SFS tidigare varit skeptisk till exempelvis friskvårdsbidrag och motsvarande för studenter just för att det är individen själv som ska avgöra vad den vill använda sina pengar till.

Styrelsen rekommenderar därför fullmaktige att **avslå** motionen.